

249

Brigádmegbeszélés kulturális vállalás ügyében

(felügyelők-igazgatók fóruma)

**SZEPTEMBERI
GONDOK**

AZ IZZÓBAN

Nálunk — és ebben már nem állunk egyedül — az ismeretterjesztő munka gerincét immár három éve a szakosított munkásakadémia képezi. Ez a három év eléggé lemérhető lépcsőzetes fejlődést és menetközben kialakult, a gyakorlat próbáján kiállt *hagyományokat* is jelent.

IDEI MÉRLEGÜNK: tizenhárom, megfelelő súlyozással tervezett tagozaton, havi átlagban 560—600 fő hall-

gató... Azaz az évad során hozzávetőleg mintegy 130—160 alkalom, különféle előadás, külső látogatás, kulturális megmozdulás az ismeretterjesztés jegyében... ahol is évi összegezésben mintegy 4800—5000 érdeklődővel álltak „szemben” előadóink.

Nyomatékosan hangsúlyozom, nem elsősorban a számszerű adatok azok, melyek *derülátással* töltenek el ben-

nünket, s melyekben törekvéseink irányának helyességét és jövő kilátásait illetően önigazolásunkat keressük. És olyasmit sem állítok, hogy berkeinkben ez a népművelési forma úgy nyert csatát, hogy már csak a diadalmenet van hátra. A legkevésbé sem. A fent közölt adatok mögött *szívós aprómunka* és számos szerény, csöppet sem látványos részeredmény húzódik meg. Menet közben nem sajnáltuk bizony tucatjával, vagy akár csak nyolcasával kuporgatni az érdeklődőket mondjuk egy-egy közös kulturális „kirándulásra” például a *Kossuth Klub* valamelyik előadásához, melyről úgy véltük, tematikánkba nagyon belevág.

És havonként három-négy ilyen, vagy ehhez hasonló alkalom, folytatódagos egymásutánban mégis csak hatott valamit. Terjedt lassan a híre, hogy ilyesmi van... érdemes megpróbálni. S az eredmény: évadi összesítésben mintegy 700 fő volt hajlandó *önként*, különösebb rábeszélés nélkül, azaz a puszta kiértésítés alapján munkaidőn és gyáron túl... nem egyszer szombat délután, sőt vasárnap is eljönni velünk múzeumba, tárlatra, időszaki egyéb kiállításra, botanikus kertbe.

Az Egyesült Izzo dolgozói tárlatlátogatáson

A Munkásakadémia tematikája a helyi sajátosságokra épül: túlnyomó többségben vannak a nők és a fiatalok

tudományos intézetbe, de nem is sorolom tovább...

Ezenközben saját bőrünkön és keserves tapasztalatok árán kellett megtanulnunk, hogy a munkásakadémia és általában az ismeretterjesztés, ha bizonyos „formabontásban” is, de lényegét tekintve mégis csak felnőttoktatás. Ez pedig tudvalevően nem gyerekjáték.

Igy tehát népművelési közhasználatra bárhol alkalmas és pláne központilag adagolható felnőttoktatási „patent” nem lévén, számunkra sem maradt más, mint a TIT előadók pedagógiai érzéke, tájékozottsága, rugalmassága... a magunk részéről pedig a tematikatervezésben, a helyi szempontok érdekes kialakításában... az a bizonyos józan ész, no meg a *tapasztalat*. Különös figyelemmel arra, hogy illetően törekvéseinkben mindvégig felnőttekkel, azok többé kevésbé kialakult — espedig előképzettségű, élettapasztalatoktól függetlenül különbözőképpen kialakult — ízlésével, asszociációival, szellemi igényeivel állunk szemben. Espedig abban az alapállásban, ahonnan azokat általában nem tudjuk véglegesen megváltoztathatatlanak tekinteni.

Ellenben most itt áll előttünk az új évad.

AZ ÚJ ÉVADRA történő felkészülés, tervezés során úgy éreztük, most már kevés itt a megoly lelkes, de laikus jószándék. Ezért hívtuk meg ismeretterjesztő Bizottságunkba az Országos Pedagógiai Intézet két munkatársát, *Dobos László* és *Csoma Gyula* elvtársakat. Ők készségesen vállalták körünkben ezt a kísérleti, úttörő munkát. Az ő hathatós segítségével 1963. szeptemberétől az Izzo sajátos helyi viszonyainak leginkább megfelelő *váltott műszakos általános iskolai felnőttoktatás, szakosított munkásakadémia* s az *ismeretterjesztésnek* az előbbi kereteken túlra is nyúló *számos változatos formája* egyetlen egységes, gaz-

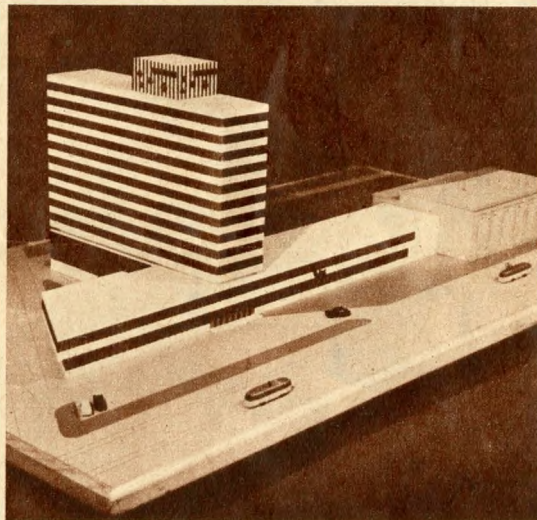
dag népművelési programként áll a ma már csak tízezres nagyságrendben számbavehető „izzós” dolgozó tömegek elé. Espedig nem akárhogy, hanem úgy, hogy e program részleteiben mindvégig a felnőttoktatás sajátos szempontjainak megfelelő pedagógiai törekvés érvényesül.

Törekvéseink élvonalában az általános iskolai végzettség területén mutatkozó „elmaradások” folyamatos, több évre nyúló felszámolása áll. Az Országos Pedagógiai Intézet segítségével szeptembertől olyan váltott műszakos kísérleti általános iskolát indítunk be, mely a hallgatóktól az eddigi heti két „iskolapadban” töltött félnap helyett heti egyetlen ilyen rendszeres alkalmat igényel. Espedig a rendeletek által előírt tananyag csökkentése, azaz Magyarán *megalkuvás nélkül*. A kieső órák ellensúlyozása részben havi két kötelező korrepetálással, másrészt a felnőtt sajátosságok fokozottabb figyelembe vételére irányuló átgondolt pedagógiai munkával történik. A korrepetálásnak egy főre eső ideje természetesen messze nem jelent olyan lekötöttséget, mint a heti második „iskolapadban”... Az így tervezett igénybevételt felnőtt dolgozóink — feltevéseink szerint — inkább tudják vállalni, mint a korábbi megoldásokat. Az oktatás egyébként *tananyagcsoportos rendszerben folyik*. A magyar nyelv és irodalom, valamint a számtan-mértan oktatása egész tanéven át tart. A lehetőségekhez mérten *törekszünk bizonyos szakmai irányultság érvényesítésére* is. E célból kötelező olvasmányul vállalatunk egész profilját felölelő jegyzetet állítunk össze. Ezek az „*izzós szakismeretek*” meretközben a tanári karnak is segítséget nyújtanak a tananyag súlyozásában és például a számtan-fizika-kémia példák gyakorlati megválasztásában. Kísérleti oktatási formánk nem azonos az ún. levelező oktatással, bár a szokásos esti tagozatoknál lényegesen nagyobb

súlyt helyez a hallgatók önálló, egyéni munkájára.

MUNKÁSAKADÉMIÁNK a maga előirányzott tagozati osztásában eszmei egész. Élén a közvetlen politikai és természettudományi tagozatok a primér politikai nevelést szolgálják. Ehhez zárkóznak fel szorosán a különféle szellemi és szakmai szintek szerint megosztó műszaki-technikai tagozatok. A betanított és szakmunkás kategóriák közül kiemelkedő külön tagozat irányul a technikus-művezetői szint s megint más — fejlesztési — a főiskolai, azaz középfoknál magasabb képzettségű műszakiak felé. Ezt rétegajutató (nők, fiatalok) jellegű tagozatok követik, majd különféle általános kulturális és művészeti ízlésformálást célzó tagozatok egészítik ki... idegen nyelvi képzés lehetőségét is ideértve.

Szándékosan, bizonyos kötöttségek alól való mentesítésre tekintettel a munkásakadémia keretein kívül kapott helyet terveinkben a tavalyról

Az új irodaház remélhetően megoldja a kulturális munka kínzó helyproblémáit is

Kulturális Kalauz elnevezéssel népszerű lett és bevált kezdeményezésünk. Ez lényegileg a Budapesti Műsorkalauz helyi „izzós” analógiája, meghosszabbítása... azaz a legkülönfélébb kulturális szervezetek, intézményekkel összhangban folytatott kulturális közönségszervezés olyan területekre, mint múzeumok, időszaki kiállítások, részézet, történelem, népművészet, lakberendezés stb., stb...

Népművelési tervünkben az ismeretterjesztés egyéb változataival párhuzamosan fut az „*olvass, tanulj, művelődj mozgalom*”. Ez szocialista és e cím elnyerésére törekvő, brigádokba tömörült dolgozók részére szervezett művelődési forma. A részletek kidolgozásánál nagy szerepet szánunk könyvtárainknak, üzemi lapoknak, a versenyszerűségnek, a játékoságnak, de mindenképp a felnőtt sajátosságok megfelelő szem előtt tartásának.

Harkay István